

Orde der Verdraagzamen
te
's-Gravenhage

Zondagmorgenbijeenkomst
8 Januari 1956

Goeden morgen, vrienden,

Ik zou dan vandaag gaarne met U een klein beetje gaan praten over verschillende mogelijkheden van VERANDERING. Per slot van rekening is alle leven een voortdurende opeenvolging van wisselende situaties. Het is voor ons dus niet onbelangrijk te trachten na te gaan vanwaar deze verandering komt, hoe deze verandering voor ons bestaat.

Door oude wijsgeren is dit in verschillende vormen vastgelegd. Wij horen b.v. van het Rad, dat de Boeddhisten en ook de Oud-Boeddhisten beschouwen als het ware beeld van het leven. Een rad, dat altijd voortwentelt en de mens meeslept langs verschillende sferen van duisternis en licht.

Al kunnen we het dan niet helemaal eens zijn met de gebondenheid van de mens aan dit rad, het onontkoombare van een vastgelegde verandering, - zo moeten wij toch de verandering zelve zien als een belangrijke factor in ons leven.

Uit de aard der zaak behoort de filosofie der verandering hoofdzakelijk in de oudere tijd en ook wel in het Oosten thuis. Ik ben er in geslaagd om voor deze morgen iemand te vinden, die juist over dit onderwerp wel weer het een en ander te zeggen heeft. Vóór die tijd zult U mij toestaan onze eigen ideeën - dus de gedachtengang van de Orde - hieromtrent nog toe te lichten.

Het ZIJN zelve mogen wij niet beschouwen als een veranderlijk iets. Want hoe wij ook bestaan en waar wij ook bestaan, wij blijven toch onszelven. Zo kunnen wij het volledig eens zijn met een uitspraak, op aarde gedaan, dat "het leven een eeuwige waarde" is.

Een eeuwige waarde is onveranderlijk. Want eeuwig betekent onbegrensd. En het onbegrensde moet alle bekende mogelijkheden en méér in zich houden. Deze zijn.

Als ons leven eeuwig en onbegrensd is, dan blijft ons slechts het ervaren van dit leven als verandering en beweging over. Wij geloven dan ook in de Orde, dat het onze ervaringen zijn, die steeds andere aspecten van ons eigen wezen belichten.

Wij menen op grond hiervan, dat het totaal onzer mogelijkheden is vastgelegd. Al wat wij kunnen beleven, staat van te voren vast. Niet geloven wij, dat is vastgelegd, welke van deze ervaringen wij in feite, dus voor ons zelf als werkelijkheid, doormaken, en welke ervaringen wij terzijde zullen stellen en slechts als mogelijkheid beschouwen.

Een chinees wijsgeer omschreef eens zijn gedachten van het leven als volgt: "Wie uitgaat, kent vele wegen. Maar rond het rijk is een grens, die wij niet kunnen overschrijden. De wegen binnen het rijk zijn ons leven. Wij gaan de wegen, zoals de gebeurtenissen ons drijven of zoals het ons invalt om te gaan. Steeds weer zien wij een nieuwe horizon, steeds weer nieuwe dorpen en steden. Maar wij zullen nooit zeggen tot onszelven, dat wij het rijk verlaten hebben. Want wij weten, dat dit voor ons onmogelijk is. Leven wil zeggen: gaan binnen alle paden, die het leven je biedt. Dat betekent ook, dat je nooit kunt gaan buiten 's levens grens".

Je kunt niet gaan buiten 's levens grens. Er zijn grenzen aan ons leven. Wanneer wij spreken van eeuwig en onbegrensd, dan is dit vanuit ons eigen standpunt. Maar er moet een grens zijn. Wanneer we een vlak in een twee-dimensionale wereld slechts aan twee zijden begrenzen, blijft het vlak oneindig. Toch zijn er grenzen.

Zo is het met ons leven ook. Er zijn voor ons vele mogelijkheden weggelegd. En binnen de grenzen, die onze maximum-capaciteit van begrip bepalen, kunnen we verdergaan.

Nu zijn er twee dingen, die voor ons elk onderscheid verder onmogelijk maken. Aan de ene kant kennen we de grote duisternis. Die duisternis, waarin wij niet meer kunnen zien, ervaren of beleven: die ons zijn schijnt uit te blussen en ons alle bewustzijn ontnemt. Dit is de buitenste duisternis. En wie daarin ondergaat, kan misschien het bewustzijn van zichzelf verliezen. Maar hij zal dan, doordat het leven verdergaat, toch zonder dit bewustzijn weer terug moeten keren naar een lichtere wereld.

Aan de andere kant is het licht. Het briljante licht, dat wij God noemen. Wie daarin ingaat, kent zichzelf volledig - althans dit nemen wij aan. In dit kennen zal hij ook misschien het wezen des levens doorgronden. Maar hij zal nooit verder kunnen gaan dan hij dit Licht kan verdragen. Want kan hij het Licht niet meer verdragen, dan blust Het hem uit. En op nieuwe kracht zal hij hernieuwd terugkeren binnen de oneindigheid, die het bestaan nu eenmaal betekent.

Gij ziet: begrensd en toch oneindig is ons aller leven en bestaan. Wij menen, dat het gehele leven, noch voor ons in de geest, noch voor U in de stof, te overzien is. Wij geloven, dat fase na fase wij uit ditzelfde leven een nieuwe persoonlijkheid opbouwen. En terugkerende in het Licht eerst vinden ook dat, wat wij vroeger zijn geweest.

Hieruit kom ik tot de conclusie, die het onderwerp is voor de spreker van deze bijeenkomst, die wij hebben uitgenodigd: "Alle leven is begrensd door de waarde van het Goddelijke plus door het vermogen tot bewustzijn, dat in onszelfen zetelt. Binnen het Goddelijke kunnen wij een overzicht krijgen van de oneindigheid. Maar in onszelfen ontbreekt ons het begripsvermogen om dit voor onszelf op begrijpelijke wijze te handhaven of uit te drukken."

Met deze korte inleiding geef ik U dan over aan de spreker van deze bijeenkomst, die U ongetwijfeld op eigen wijze zal trachten mede te delen, wat deze oneindigheid voor hem of vanuit zijn standpunt betekent. Waar hij echter niet behoort tot onze eigen groep, ben ik zo vrij geweest het standpunt van onze groep allereerst uiteen te zetten. Ik wens U verder een aangename, leerrijke en gezellige bijeenkomst.

Goeden morgen, vrienden,

Het leven is onbegrensd en oneindig en kent slechts de grenzen door het maximale bewustzijn van de mens ons gesteld. Dit is opzichzelve een waarheid in menige theorie naar voren gebracht, maar slechts in zijn volle betekenis te begrijpen, wanneer wij zien, wat de beide uiterste mogelijkheden van ons eigen leven zijn.

Allereerst: de duisternis. Wij noemen op aarde iets duister wanneer er geen licht meer is: d.w.z. ons het waarnemen volledig onmogelijk wordt gemaakt en geen enkele indruk - buiten nog een realisatie van eigen bestaan - ons mogelijk blijkt.

Dit laatste standpunt is het meest belangrijke. Want blijft er geen bewustzijn meer van ons eigen bestaan, dan is het bestaan zelf voor ons volledig uitgeblust.

Wij komen echter tot een punt, waar buiten ons niets meer bestaat, terwijl wij onszelfen kennen. Dit punt moet gelegen zijn binnen het Goddelijke en moet binnen het Goddelijke ongetwijfeld ook een punt zijn, waarbuiten nog uitbreiding in het duistere, of voor ons negatieve, mogelijk is. Wij echter zijn niet in staat dit deel van de schepping en de goddelijke uiting verder in ons op te nemen. Daarom voor ons: duister.

Men verklaart nu gaarne, dat wij ten gronde gaan, wanneer wij komen tot het punt, dat het duister alle we ten in ons uitblust. Dit is m.i. niet waar. Wij blijven ons bewust van onszelven, ook wanneer wij omtrent onszelven niets meer kunnen bepalen in de zin, waarin het leven normaal dit tot stand brengt.

Nemen wij dus aan voor een korte wijle, dat wij zielen zijn, die zo sterk in het duister verkeren, dat ze slechts zichzelf kennen, meer niet. Dan komt in ons de behoefte om te weten, hoe ver dit "ik" zich uitstrekt. En wij gaan de weg dus van begrenzing van het "ik" t.o.v. het Goddelijke. Zo verandert voor ons de wereld en wordt zij lichter. Lichter, doordat wij leren onszelf nauwkeuriger te omschrijven. En naarmate wij verdergaan met deze zelfomschrijving zien wij buiten ons aspecten, die in ons reeds leven, tot werkelijkheid worden.

De verandering, die wij buiten ons menen te constateren, is uiteindelijk niets anders dan een uiting van al hetgeen in ons aanwezig is; en buiten dat bestaat er voor ons kennen noch weten. "Wij zoeken naar God", zo zeggen wij. Maar kunnen wij naar God zoeken, tenzij naar dat deel Gods, dat in ons ligt besloten?

Wanneer wij verdergaan tot het licht, wanneer wij de uiterste scherpste der openbaring (voor ons waarneembaar) zien, dan verblindt ons dit alles zozeer, dat vorm na vorm uit ons leven verdwijnt, en uiteindelijk wederom overblijft een "ik", dat het Licht rond zich wel kent, maar buiten zichzelf niets meer waarneemt.

Ook deze meer bewuste geest zal uit het Lichtende - wil zij persoonlijk voortbestaan - terug moeten keren naar duisterder sfeer, waarbij zij het in haar aanwezige wederom buiten zich tot uiting kan brengen.

Gij zult ongetwijfeld dit - mijn betoog - zien als een betrekkelijk zware les met veel moeilijke problemen. Daarom kunt ge dit dan ook rustig terzijde stellen, wanneer ge een ogenblik U realiseert, dat wat ik hier heb gedaan, niets anders is, dan de grenzen van het bestaan vast te stellen. Nu echter het bestaan zelve.

Wanneer ik alles omtrent mijzelve zou weten, dan zou ik in mijzelve de oneindigheid van mijn bestaan volledig kunnen omgrenzen. Want ik ben uit God geschapen, Eeuwige Kracht, en als zodanig eeuwig. En wanneer ik een deel der eeuwigheid begrijp, dat in zichzelf eeuwig blijft, heb ik toch reeds het Scheppend Principe in zijn essentie erkend.

Dat er andere uitingen mogelijk zijn, deert mij niet, want zij vallen buiten mijn bereik. Ik voor mij heb mijn God gevonden en heb de levende Kracht omschreven tot haar uiterste mogelijkheid.

Om dit kennen te bereiken echter, moet ik steeds elke waarde die in mijzelve leeft, naar buiten brengen. Ik moet verwerklijken, wat in mij leeft.

In het Christendom is er een geveleugeld woord, dat vaak ge- maar ook even vaak misbruikt wordt. En wel, dat als het Koninkrijk Gods in ons is, de Vader zeker ook in ons wezen zetelt.

Dit is waar tot op zekere hoogte. Want wat wij noemen "Het Koninkrijk Gods", is slechts de werkelijkheid, die ons bewustzijn vereent met het ZIJNDE. Wat wij noemen "de God, die in ons zetelt", is slechts de levende Kracht, die in ons omschreven wordt.

Er leeft voor ons een God. Of deze God de God van het Heelal is, zullen wij nooit kunnen weten. Maar voor ons is Hij God.

Er leeft in ons een eeuwigheid van bestaan. En voor ons is het de eeuwigheid. Maar wij zullen nooit weten, hoe groot of klein deel van de werkelijkheid deze is.

In ons is een behoefte om onze God en onze eeuwigheid te vinden. En daarom uiten wij fase na fase van het bestaan, zoeken wij

steeds weer onszelf te erkennen in alle materie, in alle geest in alle licht en in alle duister. In het zoeken naar erkenning volgt dus gedeeltelijke realisatie van het ik op gedeeltelijke realisatie. De verschillen tussen deze beiden lijken ons leven en voortgang.

In mijn tijd heb ik hierover tezamen met enkele anderen een werk geschreven, welks formulering U misschien vreemd in de oren klinkt. Ik zal dus trachten U eerst deze te verklaren.

Wij geloven - en dat doet alle geest in zekere zin - in een regering door Heren der Schepping. Grote geestelijke krachten, die een bepaald deel der schepping beheersen en daarin een bepaald aspect van het Goddelijke tot uiting brengen. Deze werden de Baäls of Bels genoemd: Zij stonden voor aspecten van het Goddelijke en werden eerst later door de jammerlijke verwarring van de begrensd denkende mens gemaakt tot afzonderlijke goden, die met elkaar strijdig waren.

Bedenk dus, dat deze Baäls voor ons delen van het Goddelijke zijn, die vanuit ons standpunt als persoonlijkheden begrensd en met eigen eigenschappen handelen. Dan zult ge ongetwijfeld begrijpen, hoe wij kwamen tot de formulering, die ik U weergeef.

"Het leven van elke mens loopt door de huizen der Heerschappij. Elke Heerschappij wordt uitgedrukt in het wezen van de Baäl, die daar regeert. Deze Heren uiten hun eigen wezen en leggen dit op aan hun huizen. De geest, die door dit huis gaat, is onderdanig aan deze Heer, zolang hij zich binnen diens machtgebied bevindt. Het is ons onmogelijk om de wil van degeen, die ons leven vormt en regeert op het ogenblik, te verwerpen, of ons te onttrekken aan de wetten, die Hij ons oplegt.

Wij gaan echter voort. En wanneer wij de ene Heer verlaten zo treden wij reeds binnen in het huis van de ander. Op het ogenblik echter van wisseling tussen deze huizen zijn wij vrij. Dit zijn de ogenblikken, dat wij onszelfe zijn en keuze doen omtrent de wegen, die wij verder zullen gaan in ons zoeken naar bewustzijn, ons zoeken naar het "zelf", volledig generaliseerd als deel van de Levende Kracht.

Wanneer gij zegt "Baäl", zegt gij "Gastheer van het leven". Wanneer gij zegt "Gastheer van het leven", bedoelt gij daarmee, dat het totaal van al hetgeen uit U voortkomt, wordt geregeerd door deze Heer, door deze Meester.

Hun regering werd het uiterlijk beeld van ons bestaan. Het vormt de wetten, waaraan wij gebonden zijn. En in deze band leren wij een deel van onszelfen kennen.

Wanneer wij door alle huizen zijn gegaan, kennen wij echter alle Heren en alle waarden, die uit Hen voortvloeien. Wij zijn dan niet meer aan Hen onderdanig. De verandering van levensfactor tot levensfactor, van gebeuren tot gebeuren, van wetmatigheid tot wetmatigheid, was voor ons een middel om te komen tot het besef van de totale wetten, die optreden.

En ziet, wie alle Baäls kent, weet dat Zij tezamen wederom één zijn, een groter Baäl, een groter Heer. Ook deze grote Heren zullen wij allen moeten leren kennen. Want er zijn er wederom velen. Maar wanneer we ook door hun huizen zijn gegaan, zijn wij Hen gelijk. Wij zullen zeggen tot deze Heren "Broeder" en niet "Meester". Want in het kennen van onszelfen zijn wij gelijk aan elke, zelfs de hoogste uiting, die er mogelijk is in de Schepping door God of Goden tot stand gebracht. En in ^{deze} gelijkheid zullen wij voor het eerst de waarheid begrijpen omtrent alle leven, weten omtrent alle offers, en kennen alle kracht".

Misschien is het ijdel, dat ik juist deze zinsneden, die ik ook zelve eens deed neerschrijven door de slaaf, herhaal, wanneer ik U tracht iets mede te delen omtrent het wezen der verandering, die o.i. gelijk is met bewustwording des levens.

Maar eens heb ik al mijn denken en heel mijn ziel gelegd in deze regelen, die wij tezamen schiepen. Zo verwonder U niet, wanneer ik op deze bijeenkomst wederom deze oude woorden spreek, zij het in een andere taal, zij het in een andere zinsbouw.

Ik weet, dat na alle bereiking en de vervulling van wat wij thans zien als ons leven, de weg verder gaat. Ik weet ook, dat er een ogenblik komt, dat wij gelijk zijn aan de grote Heren. En daarom is het goed, dat wij het wezen der verandering ook nog omschrijven door de definitie te geven van een Baäl of Heer, zoals wij die toen neerschreven.

"De Baäl is een weten, een bewustzijn en een leven. Het weten is de uitdrukking van alle wetten, die optreden in een wereld. Het bewustzijn is het ervaren daaromtrent door alle schepselen, in die wereld bevat. En het leven is het gezamenlijk leven van al, wat er bestaat binnen die wereld.

Nu zijn wij misschien nog betrekkelijk simpele levens, samengesteld uit enkele geestelijke waarden, samengesteld uit enkele menselijke ervaringen of cellen misschien. Eens zullen wij leven en in dit leven zijn: de uitdrukking van werelden.

Steeds meer zullen wij één worden. Steeds meer zal de ervaring der eenheid ons brengen tot een juister besef van onze wereld. Wanneer wij niet slechts geleerd hebben onze wereld te zijn, maar ook onze wereld uit te drukken en te begrijpen, dan hebben wij de laatste tocht der verandering volbracht.

Want ook de aspecten van het geheel wisselen - zij het langzaam en voor de mens haast niet kenbaar. Het einde van alle wisseling komt, wanneer wij de krachten kennen, die deze wisseling regeren.

Uw eigen vrienden noemen die krachten: de grote Goddelijke Wetten. Wij noemen ze: de grote Baäls, door wier huizen elke herboren Baäl gaat, voor hij zijn plaats inneemt binnen de Grote Raad der Goden, die gezamenlijk is de uitdrukking van de Schepping, of in Uw termen: gezamenlijk vormt het lichaam van het Alscheppend Vermogen."

Ik hoop, dat ik er in geslaagd ben met deze korte woorden U iets duidelijk te maken omtrent het wezen van het leven en daarmee ook omtrent het wezen der verandering. Want leven, zoals wij het kennen, betekent voortdurende verandering.

Zou ik er niet in geslaagd zijn, verontschuldigd mij dan, wetende, dat het moeilijk is een gedachte, die je stoffelijk zo lang geleden verlaten hebt, aangevuld met een geestelijk bewustzijn, waarover je zo lang geworven hebt, weer te geven in enkele stoffelijke woorden. Deze taak is zeer zwaar. Ik heb haar echter volbracht naar mijn beste vermogen; en dank U allen voor Uw gehoor.

Moge Uw horen en mijn spreken gezamenlijk betekenen, dat de zin der verandering dieper is geworden, de intensiteit van leven groter en daardoor de vrijheid van bewustzijn uiteindelijk in benadering van de Heren van het huis, waarin gij thans leeft.

Goeden morgen.

Goeden middag, vrienden,

Wij zullen dan deze bijeenkomst gaan besluiten met het Schone Woord. Onderwerp naar Uw eigen keuze.

Ziende zijn.

Z I E N D E Z I J N.

O, stille wens, van al, wat blind geboren,
c, klacht vol helse smart en pijn van all' gevallen koren,
die niet meer weten, hoe het licht der Werk'lijkheid kan zijn.
Ziende zijn, ziende zijn. Zien al, wat er werd geschapen,
Zien alle sferen zonder tal.
Doorkruisen met bewustzijn 't Al.
Aanschouwen God, als nooit te voren.

De wens van 't ik, verblind en stom,
dat toch eens ziende werd geboren.
En smeekt: "Ach, mag ik ziende zijn", ziende zijn.
Wens om te vinden, wat je zelf eens hebt verloren,
Wens om te vinden, dat, wat God
betekent nu in jou, zoals altijd weer tevoren
en verder ook betekehen zal:
God, Licht en Kracht, Die ziende maakt.
Bewustzijnskracht, die banden slaakt,
waarmee wij zijn geboren.

Ziende zijn, wil zeggen: "God",
en Zijne stemme horen,
begrijpen, wat de Werk'lijkheid betekent.
Ziende Zijn.
Wij menen vaak, het leven te aanschouwen,
en menen, opdat wat we zien,
het leven op te bouwen
tot wonderwerk van kracht; een spel,
van wat het menselijk bewustzijn maakt.
Maar bouwsel - evenzeer als zien -
worden door de nacht gewraakt,
omdat men dan herboren is
in duisternis, dof, zonder klacht.

Wie zegt er voor het duister ooit
zijn Schepper in 't leven dank?
Men kan het niet en stamelt weer:
"Ach, mocht ik ziende zijn".
Maar schouw dan in Uzelve, mens,
Daarin vindt gij de lijn, die leidt
tot in de oneindigheid,
die al het Zijn omvat.
Dat is de kracht tot zien, die gij
eens van de Schepper hebt ontvangen.
Dat is 't bewustzijn, dat ge altijd hebt gehad,
waarmee ge allewaan kunt vangen,
ontmaskerend brengen terug tot werkelijkheid.

Ziet in Uzelf en gij zult ^{ziende} zijn tot in de eeuwigheid,
Want zien is weten, erkennen en begrijpen,
omschrijven voor jezelf, juist, stil en zonder vraag.
Wanneer je in jezelf ziet, dan wordt
het leven duidelijk en klaar.
Dan blijft niet altijd weer maar vaag 't bestaan.
Zo wilt gij ziende zijn,
Zo moet gij tot Uw God
de wegen door Uzelve gaan.

Ik dank U voor Uw aandacht. Goeden middag en een aange-
name Zondag verder.